

Luft och hälsa

Samband mellan luftföroreningar och effekter på luftvägar och hjärta-kärl

Korttidseffekter

Anders Blomberg,

Professor, överläkare

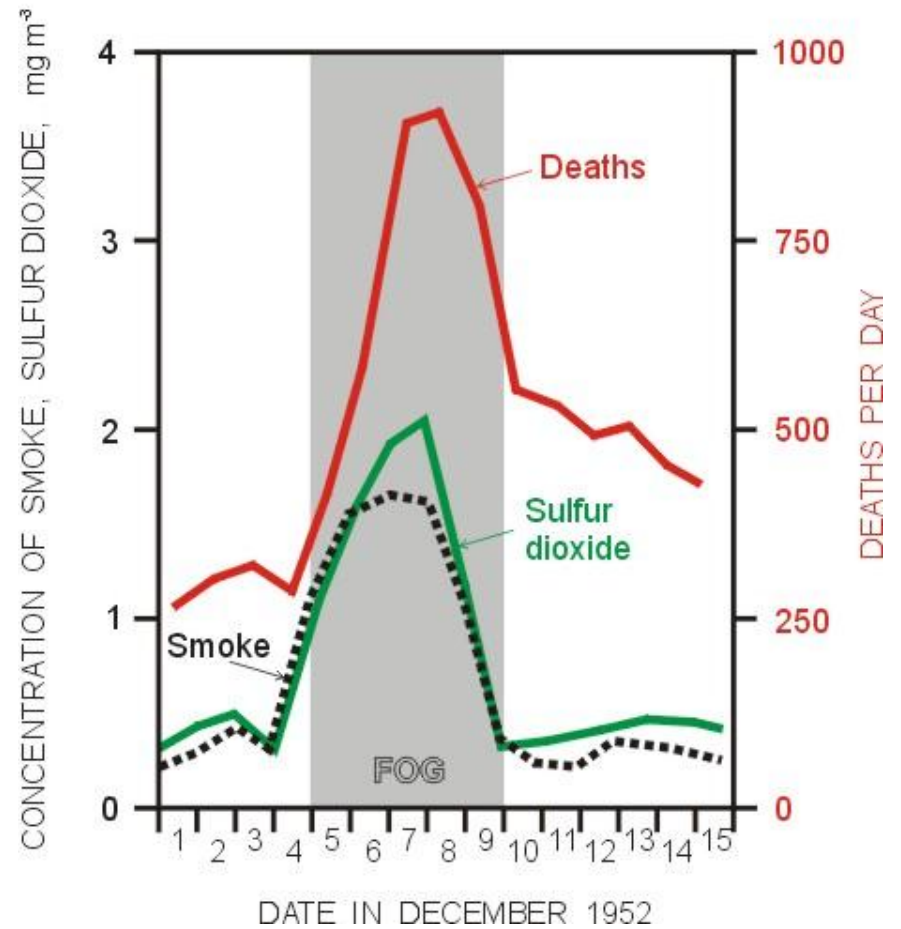
Institutionen för folkhälsa och klinisk medicin

Umeå Universitet

Hur började det?

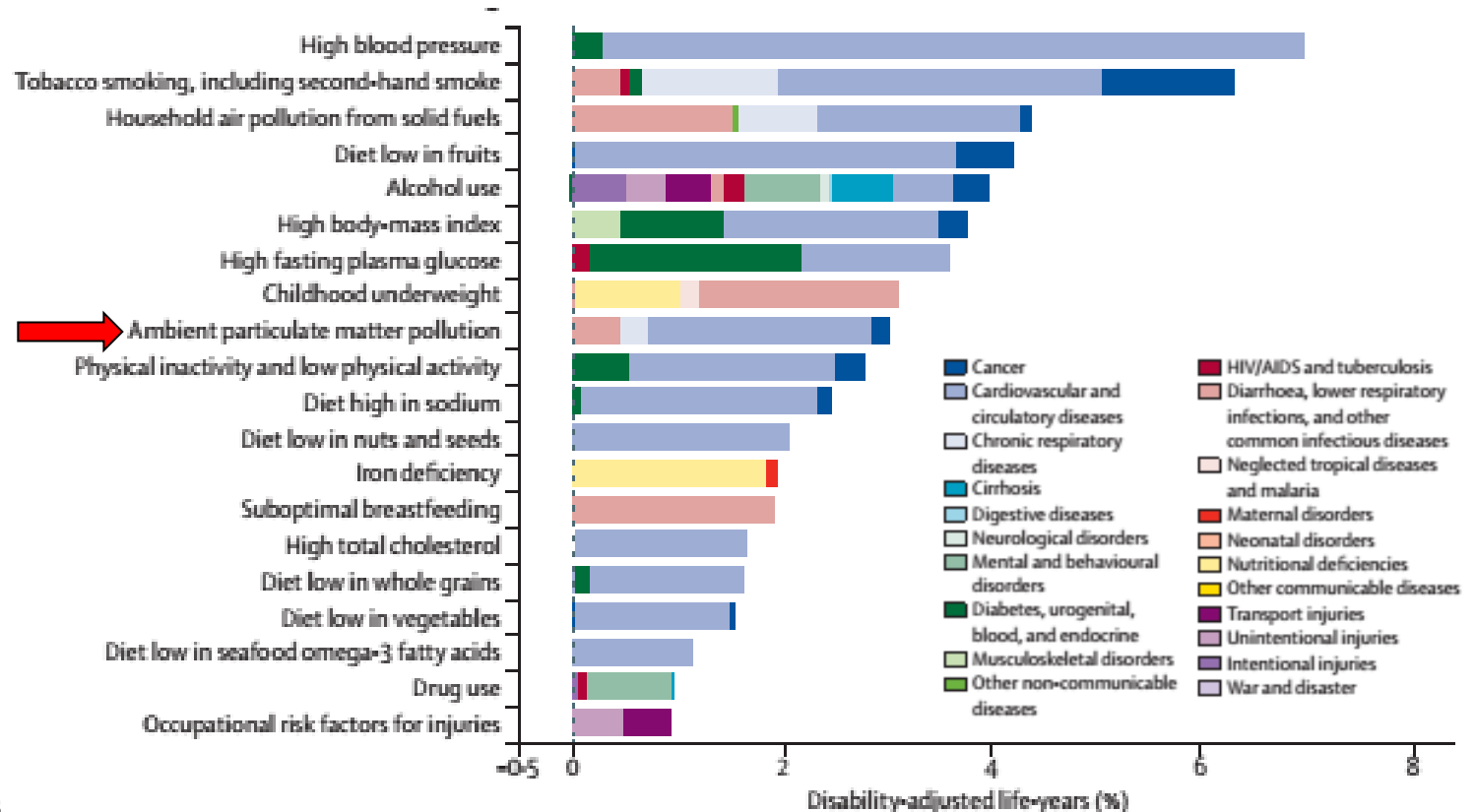

THE LONDON SMOG

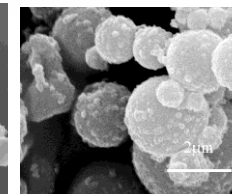
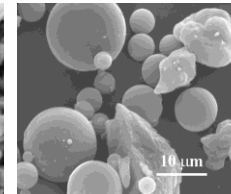
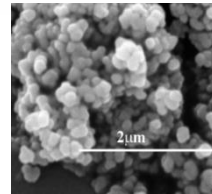
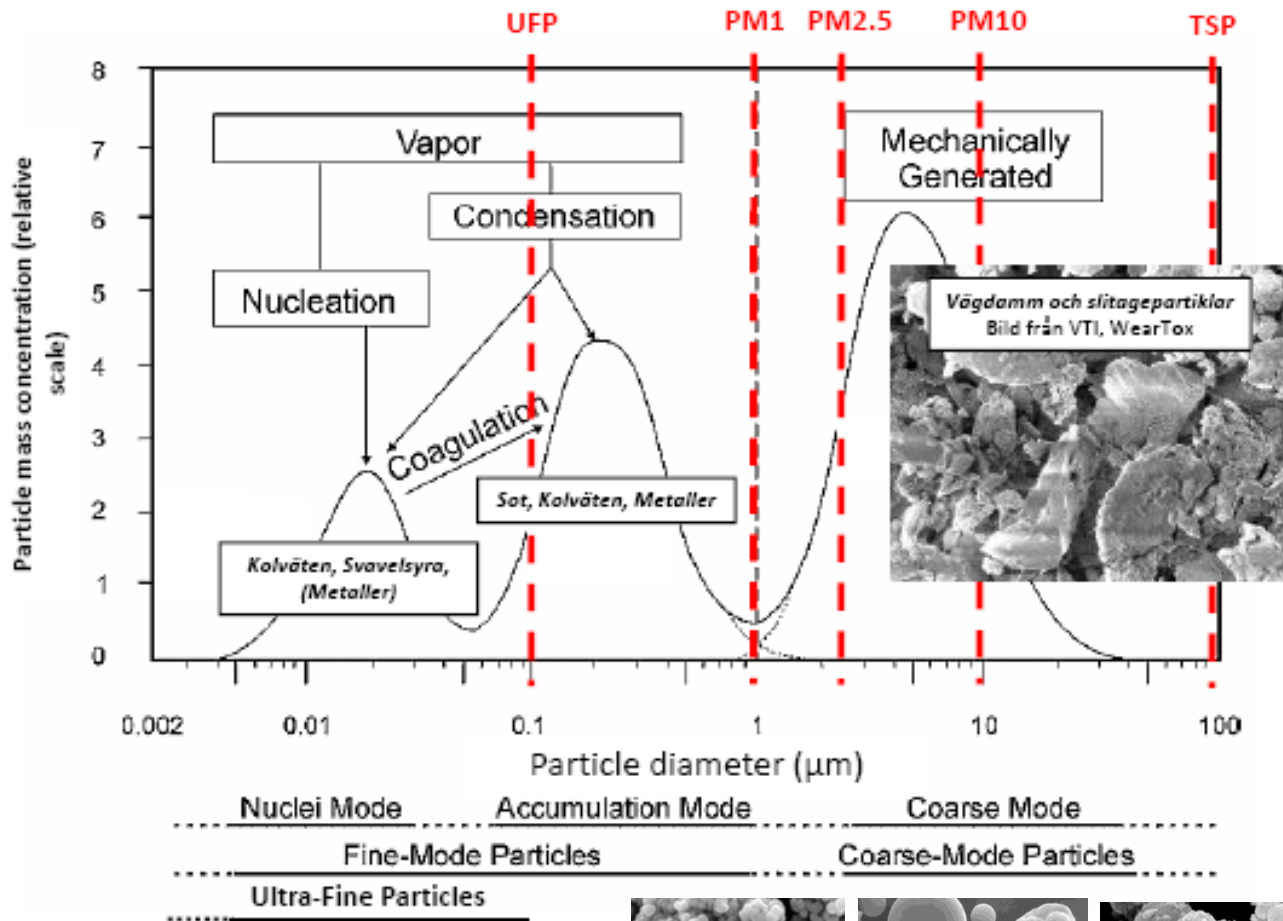
Ett globalt problem

Luftföroreningar leder ff a till hjärt-kärl- och lungsjukdomar

Anders

Olika luftföroreningskällor – olika storlekar

Ultra-fina
<0.1 µm

Fina
<2.5 µm

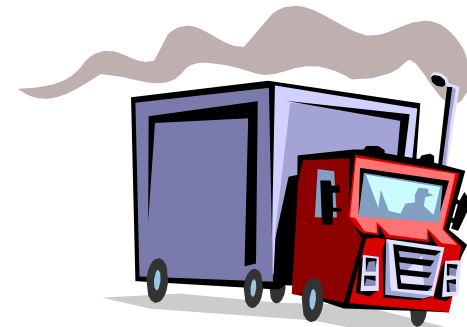
Grova
<10 µm

Anders Blomberg

Dieselvavgaser

- En betydande källa till luftföroreningar
 - Partiklar och gaser
- Dieselvavgaser kan användas som en modell för luftföroreningspartiklar

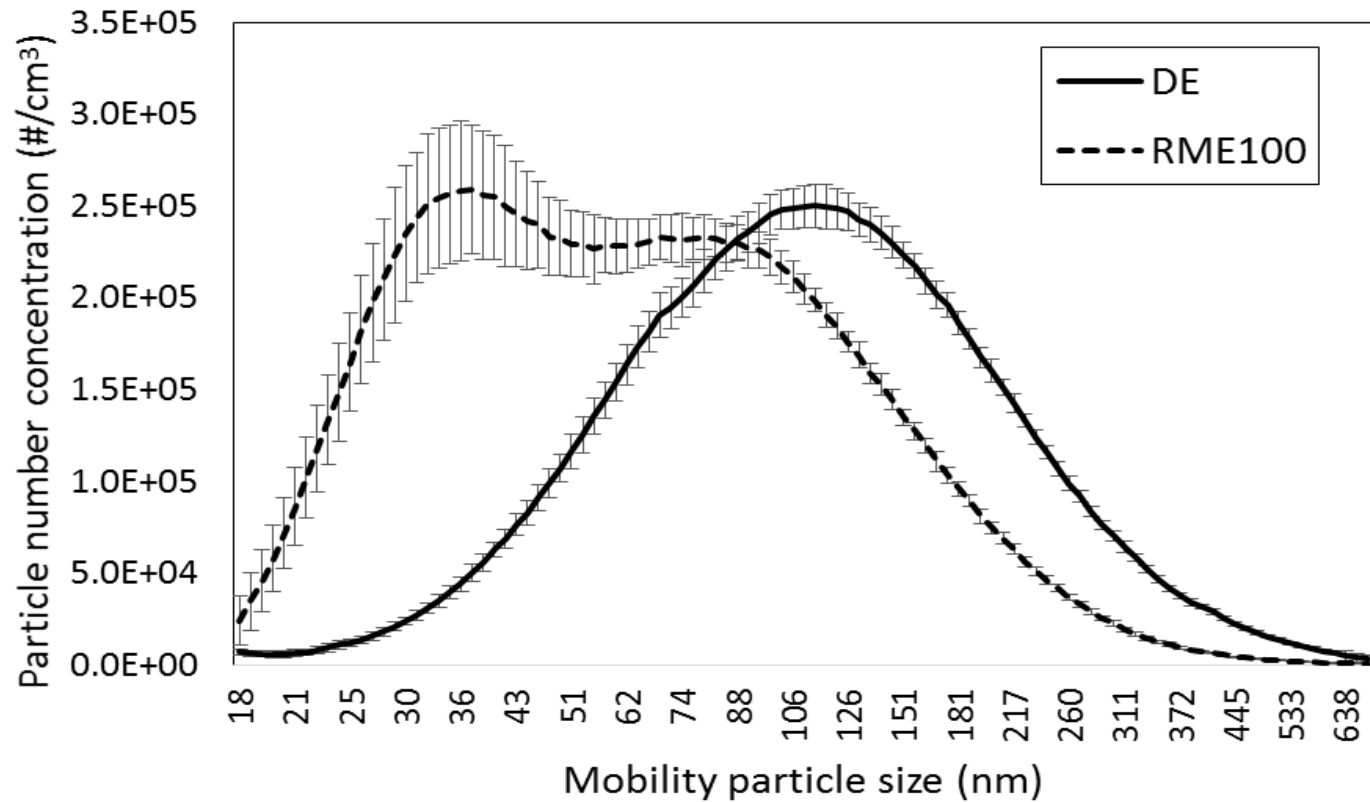

Luftföroreningspartiklar

- Dieselaavgaser
 - Fossil diesel
 - Biodiesel

Dieselpartiklar är mycket små

Anders Blomberg

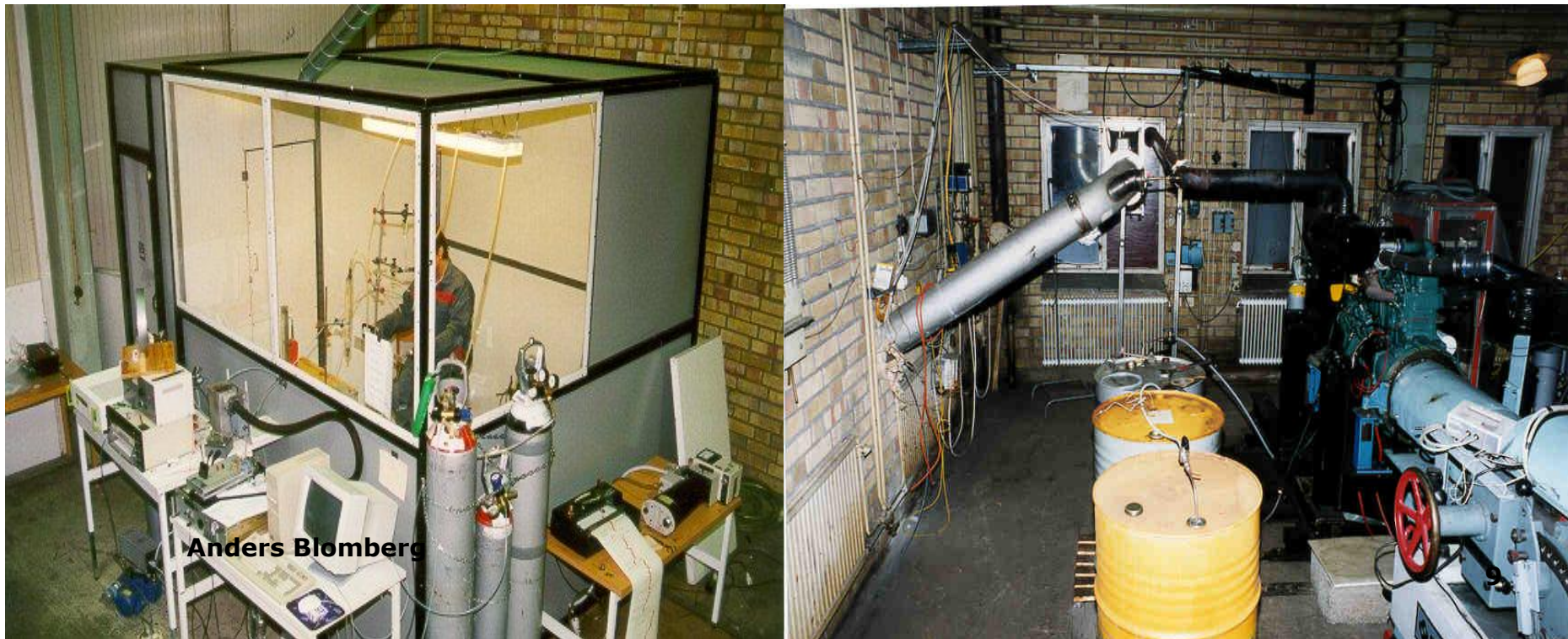
Experimentella exponeringsstudier

- Utvalda grupper
 - ◆ Friska, allergi, astma, KOL, äldre
- Exponeringssituation som speglar verkliga livet
 - ◆ Trafiksituationer, arbetsplatser
- Kontrollerad exponeringskoncentration
- Förbestämd arbetsbelastning
- Randomised följd
 - ◆ Filtrerad luft \rightleftharpoons luftförorening

Exponeringskammare

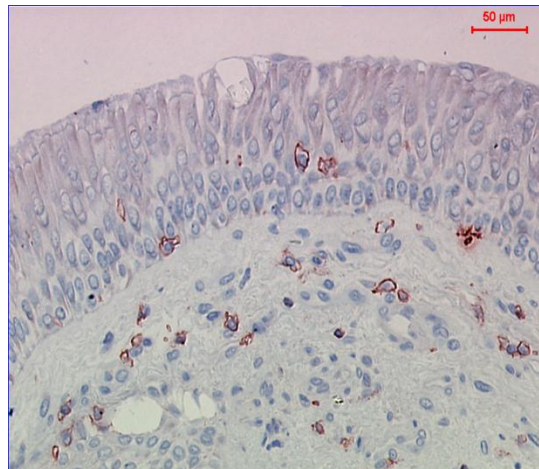
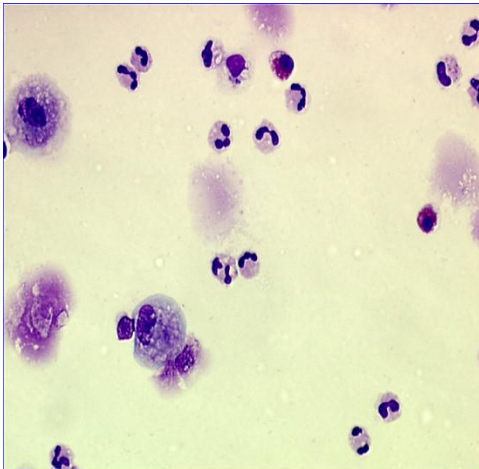
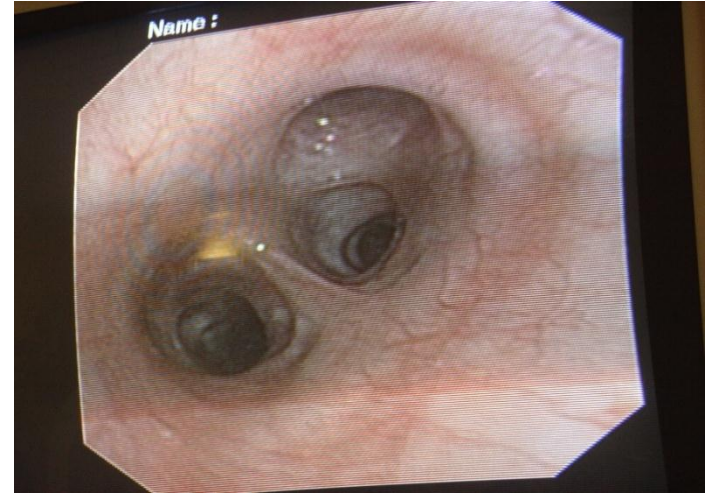
Exponering för dieslavgaser och luft under 1-2 timmar vid två separata tillfällen.

Koncentrationer av dieslavgaser varierande mellan 100-300 $\mu\text{g}/\text{m}^3$.

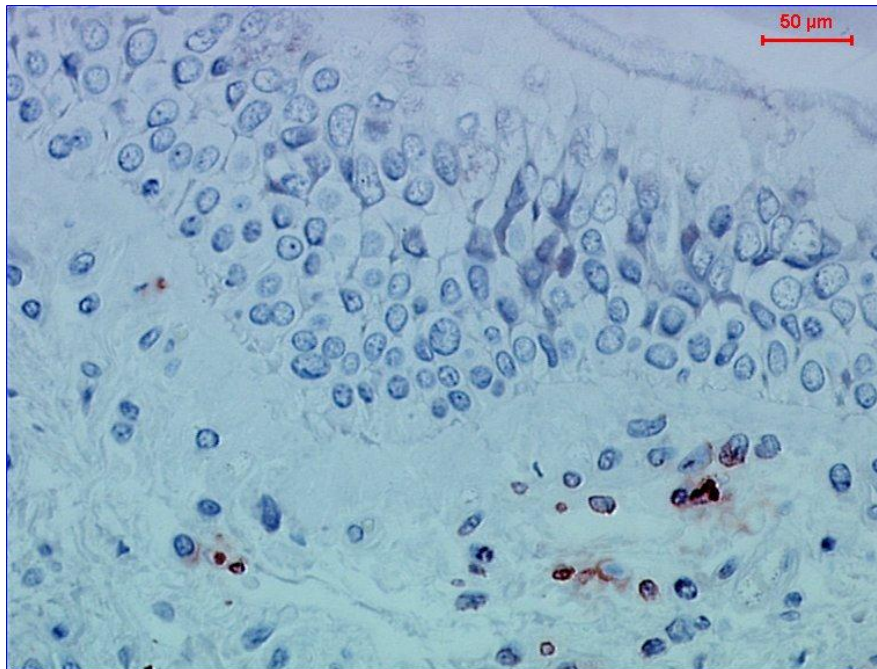
Anders Blomberg

Bronkoskopi

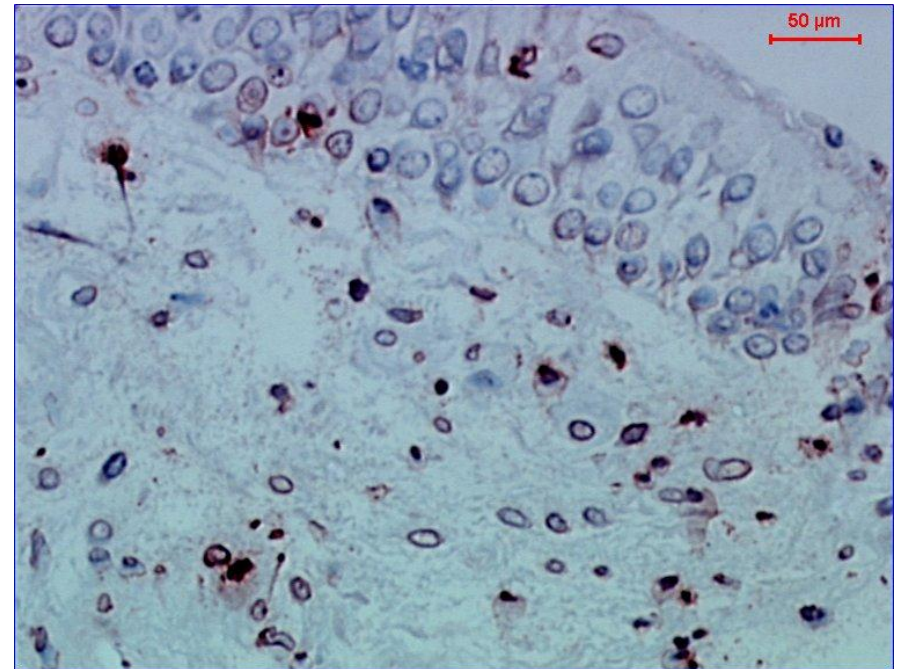

Exponering av friska frivilliga för dieselaavgaser - *slemhinneprover*

Luft

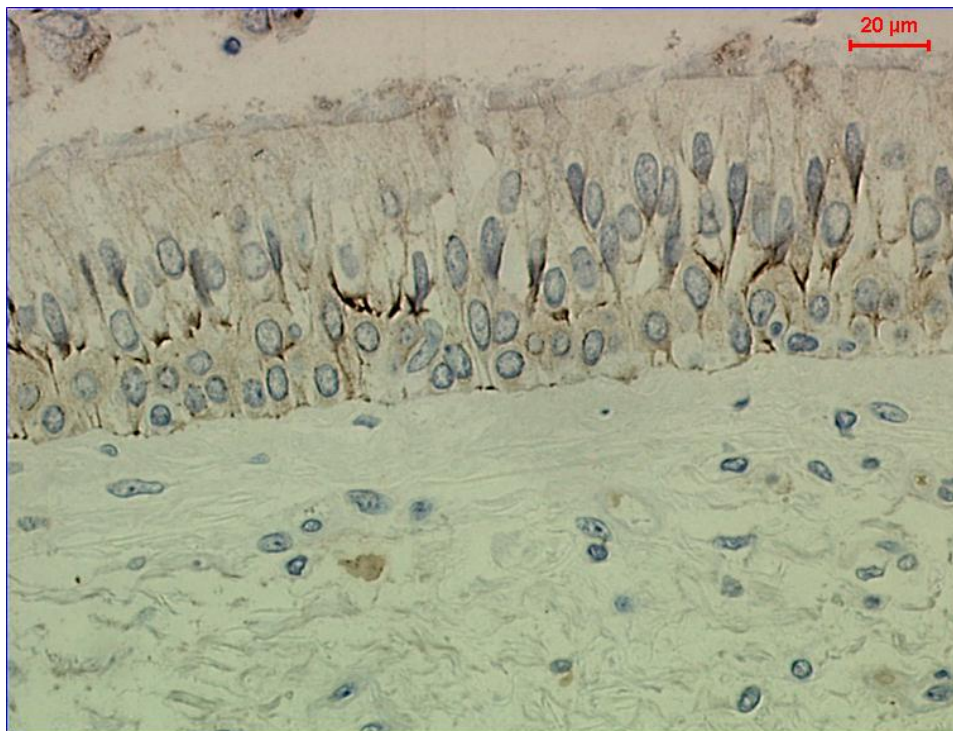

Dieselaavgaser

Vita blodkroppar - Neutrofila granulocyter

Exponering av friska frivilliga för dieselaavgaser - *slemhinneprover*

IL-8 i luftvägsepitelet

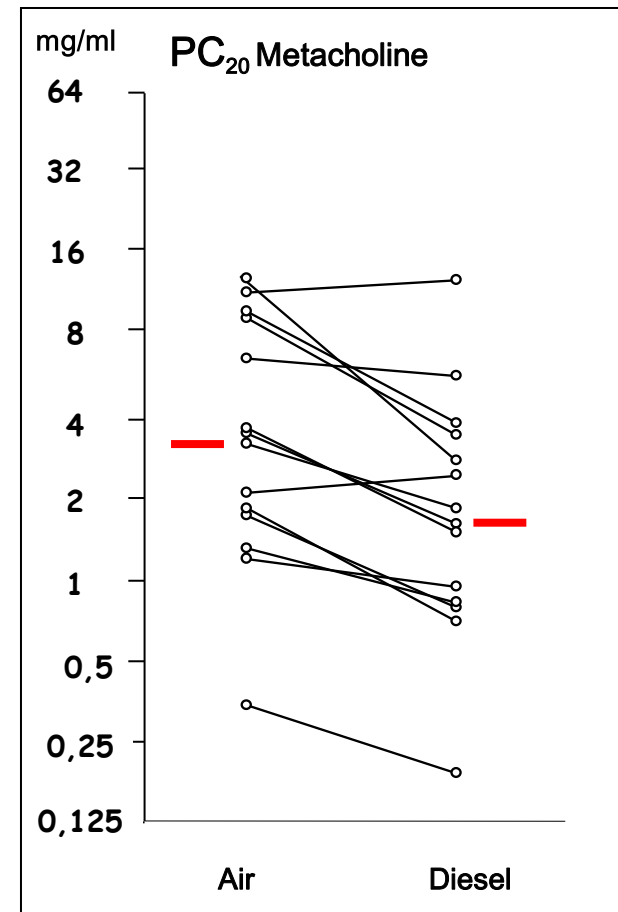
Anders Blomberg

Salvi *et al*, *AJRCCM* 2000;161:550

Dieselavgaser ökar känsligheten i luftvägarna hos astmatiker...

..trots behandling med inhalationskortison

Anders Blomberg

Exponering i "verklig" miljö

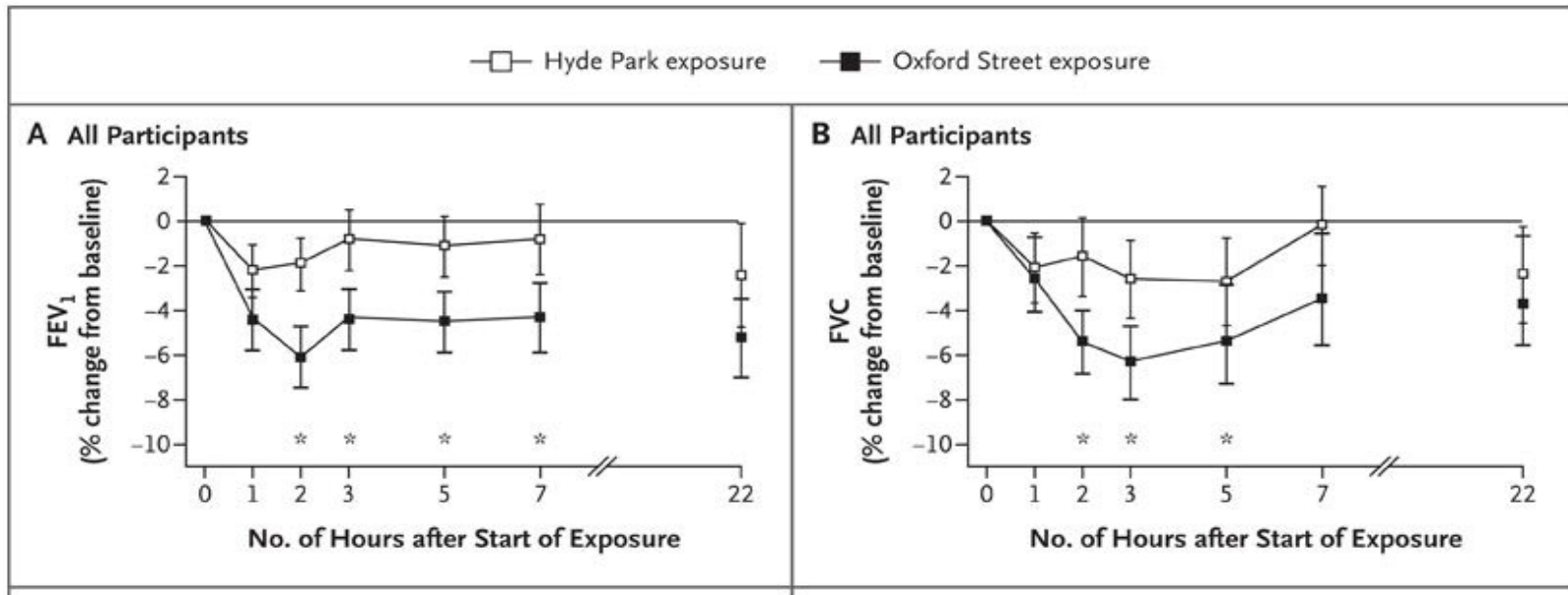
Hyde park, London
PM_{2.5} 12 µg/m³

Oxford street
PM_{2.5} 28 µg/m³

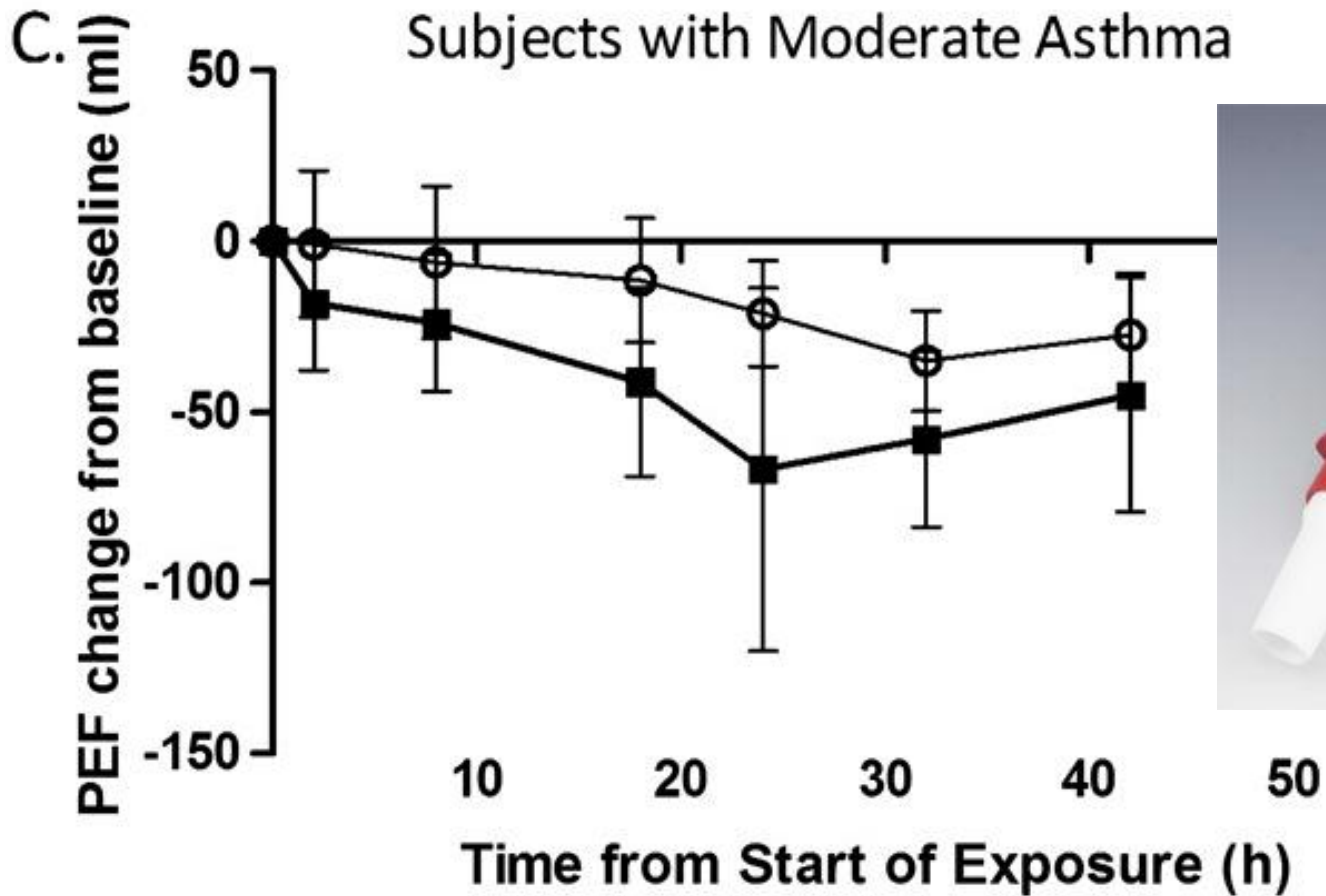

Anders Blomberg

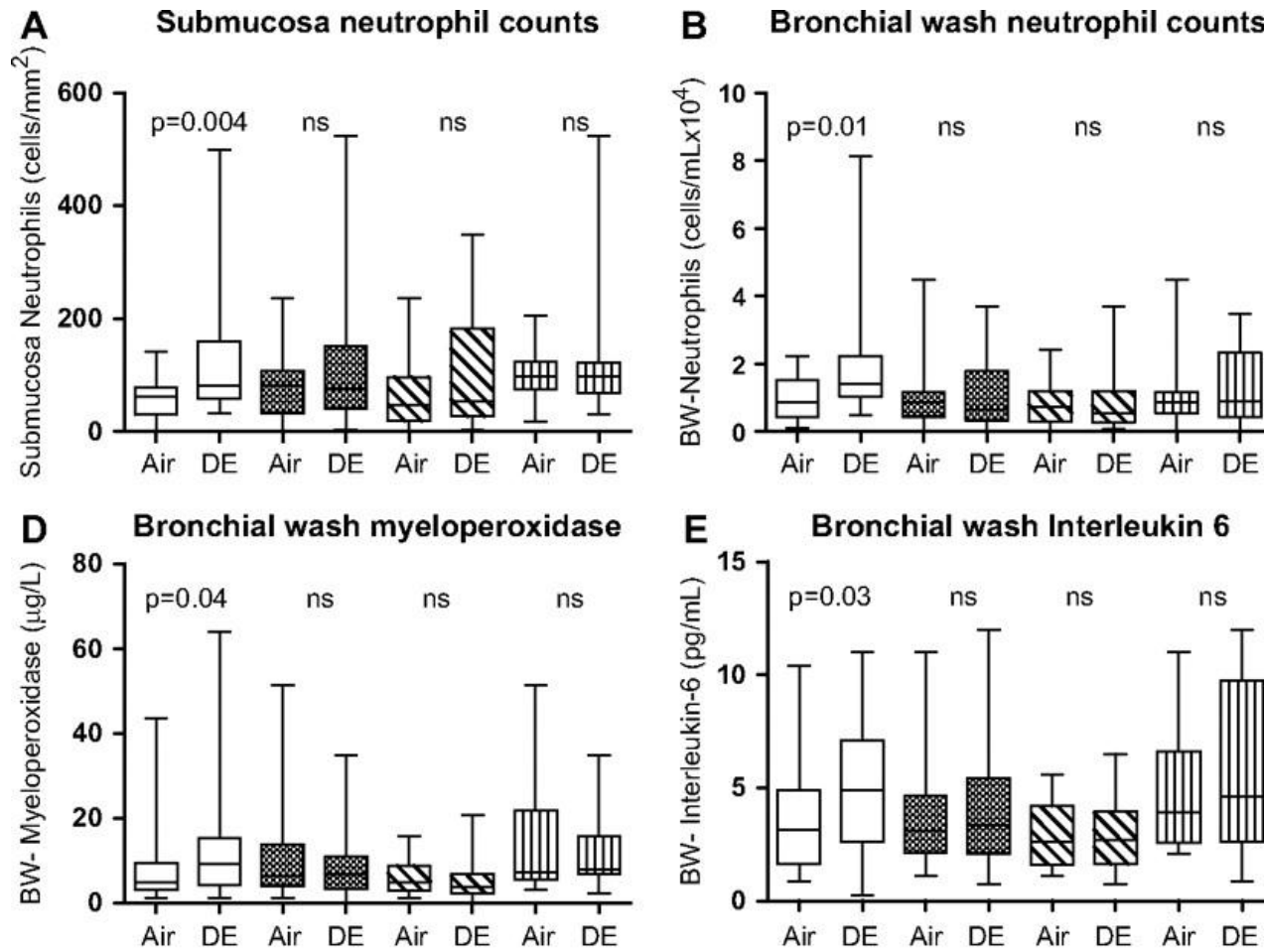
Påverkan på lungfunktionen hos individer med astma

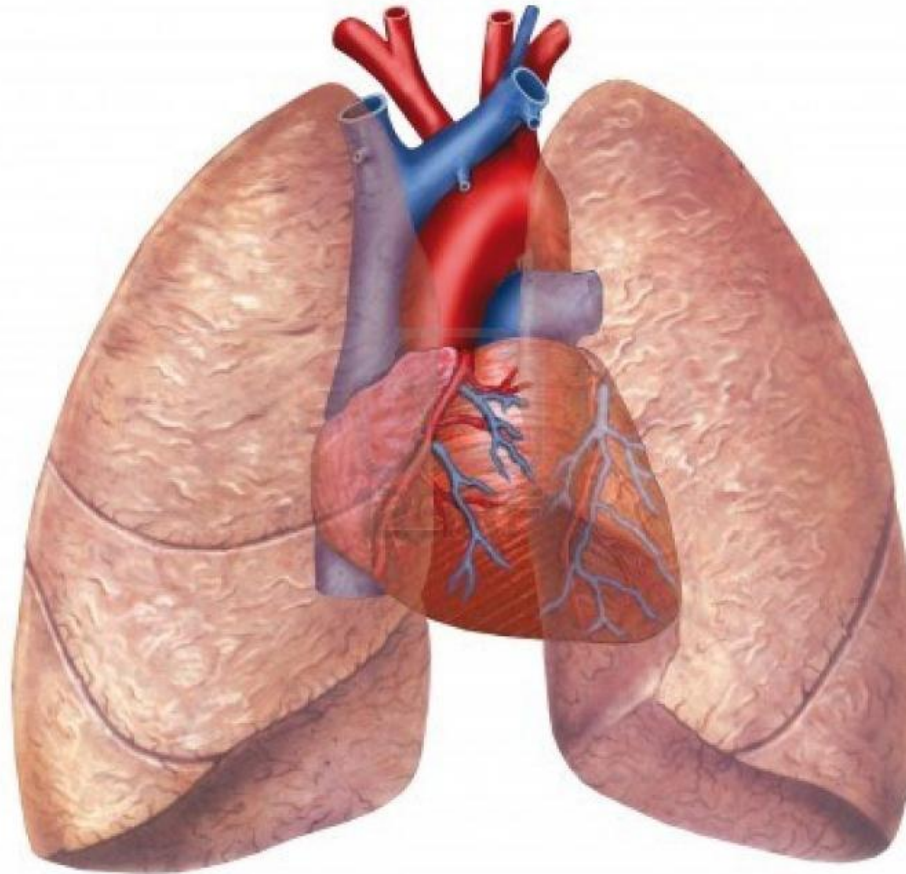
PEF-minskning hos astmatiker

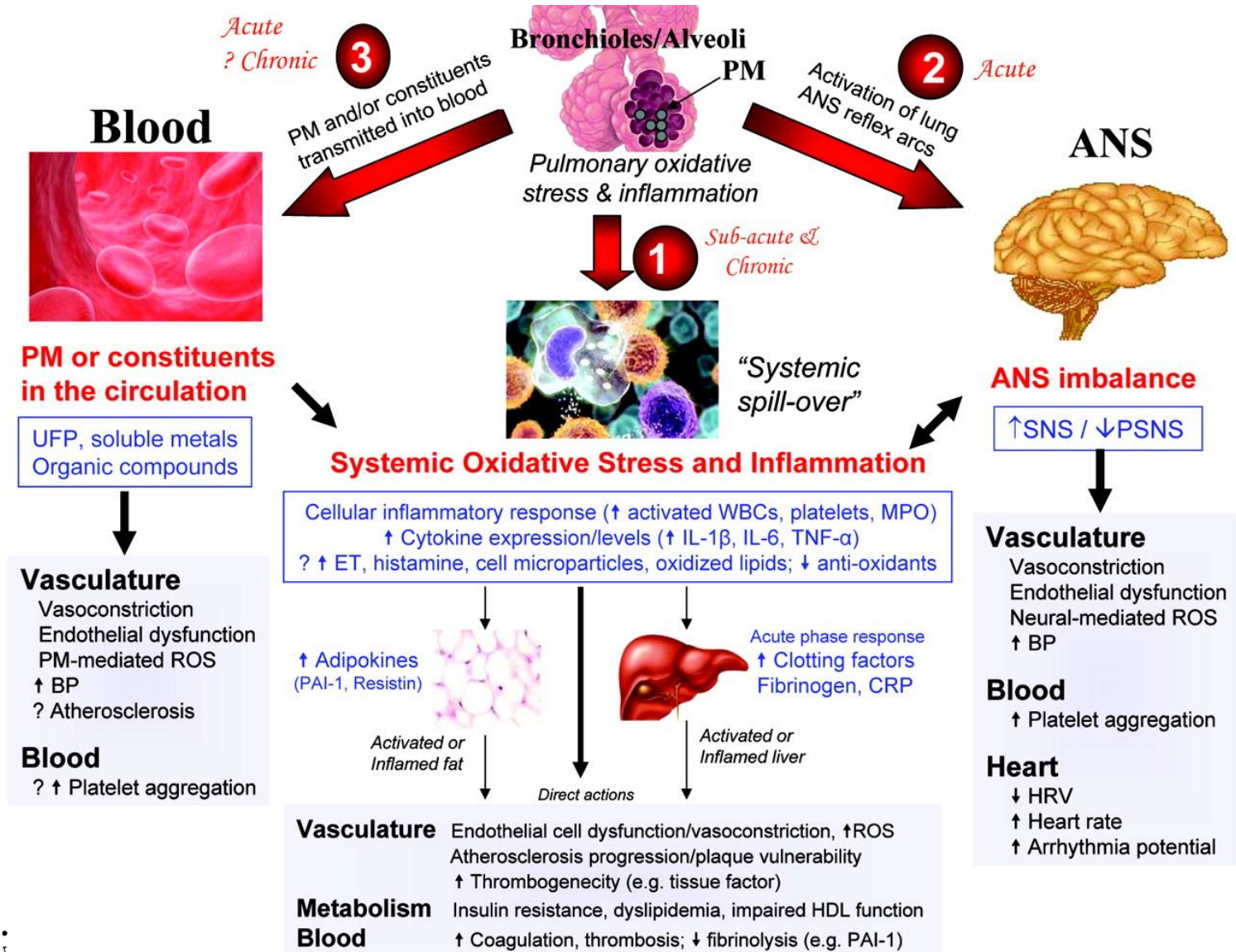
Dieselexponering av astmatiker ger ingen luftvägsinflammation

Från lungor till hjärta.....

Hur hänger luftföroreningar och hjärtkärleffekter samman?

Anders Blomberg

Brook, R. D. et al. *Circulation* 2010;121:2331-2378

Learn and Live

Olika metoder att studera hjärt-kärl-effekter av luftföroreningar

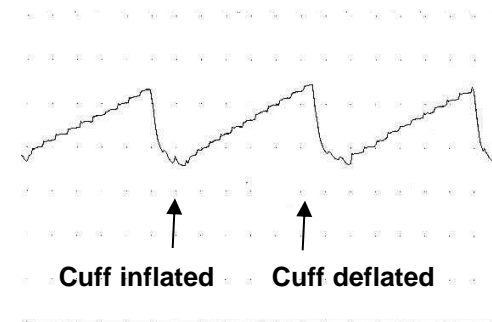
- Underarmspletysmografi
- Blodlevring (koagulation/fibrinolys)
- Modell för blodproppsbildning *ex vivo*
- Kärlstyvhet (Arterial stiffness)
- Blodtryck
- Hjärtfrekvens och rytm

Studier av blodkärlsfunktion

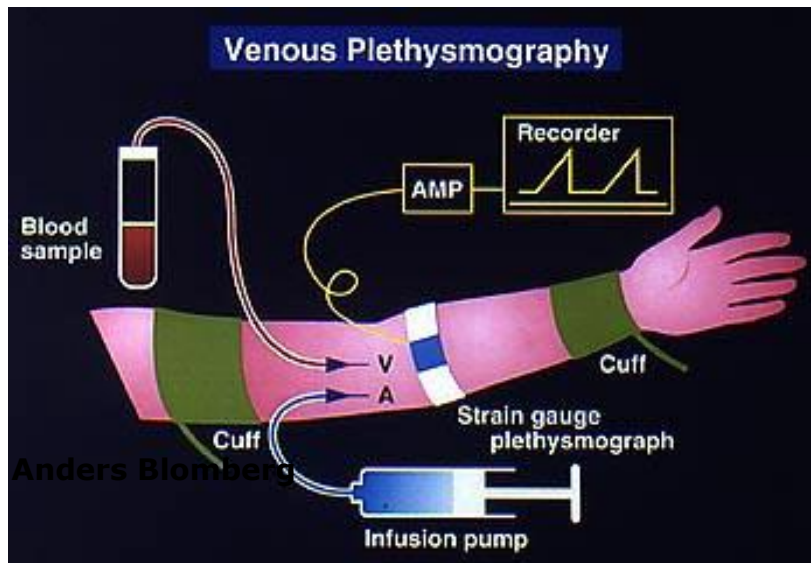
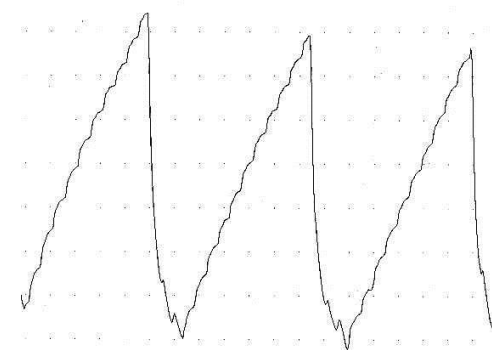

VENÖS OCKLUSIONSPLETYSMOGRAFI

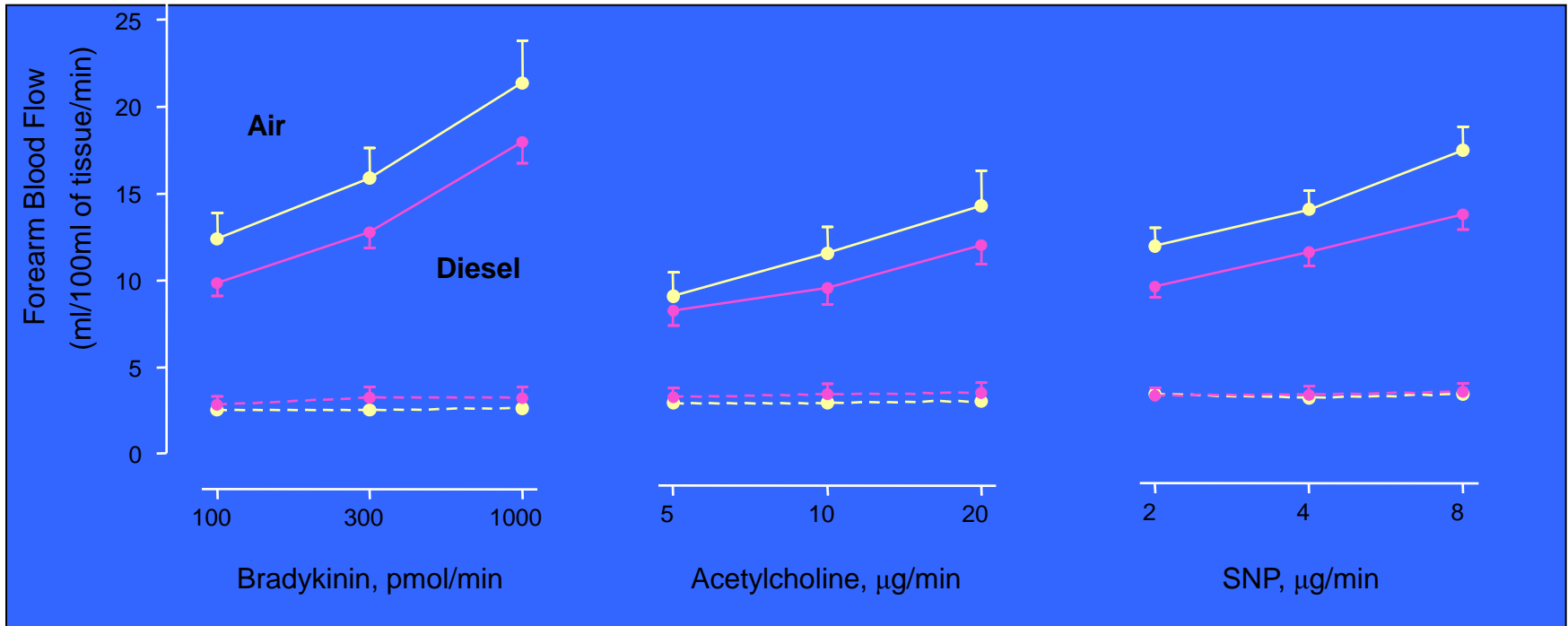
Icke-infunderad arm

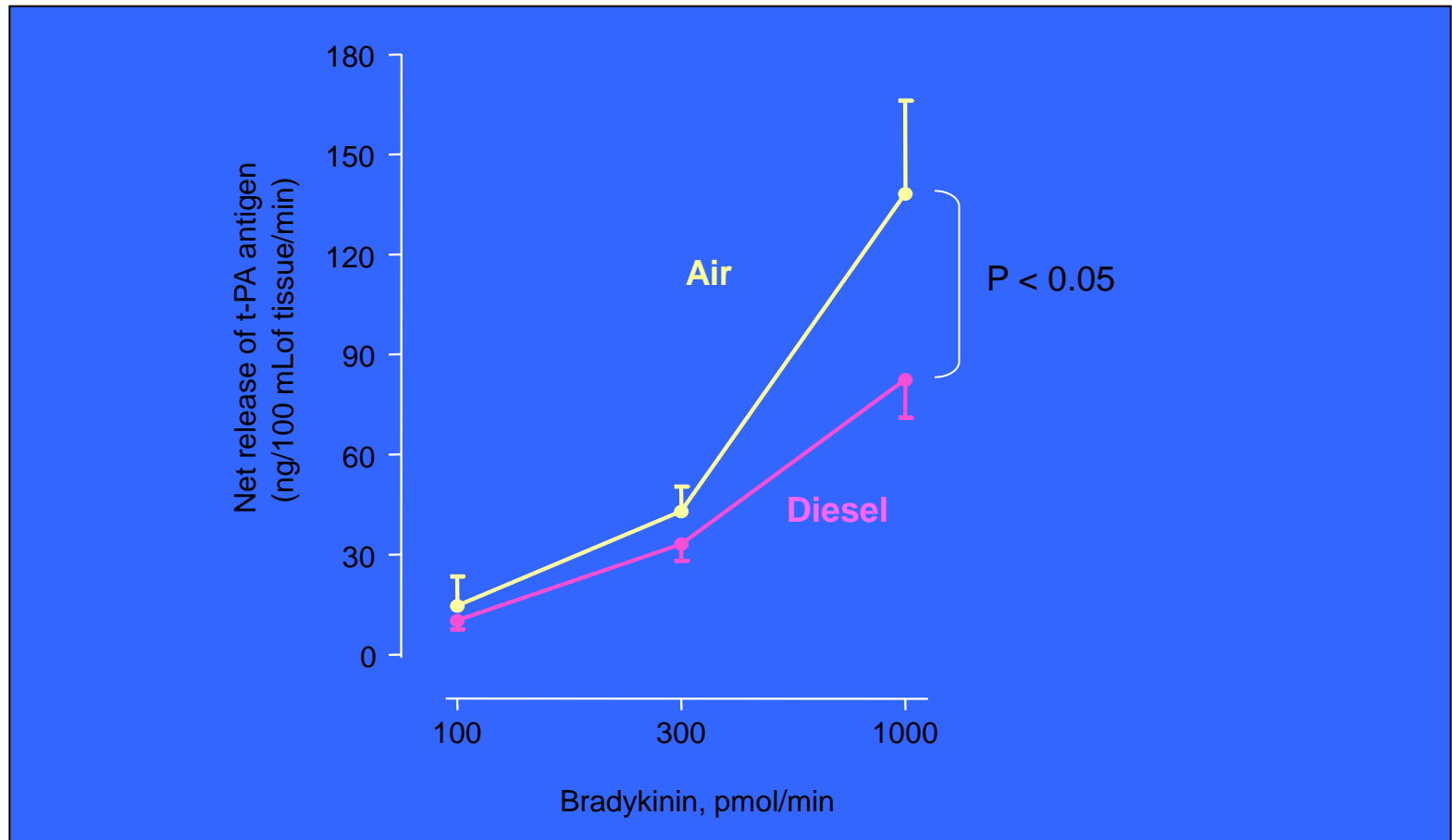
Infunderad arm

Minskat blodflöde efter exponering för dieslavgaser

Nedsatt fibrinolys – försämrad förmåga att bryta ner blodproppar (t-PA)

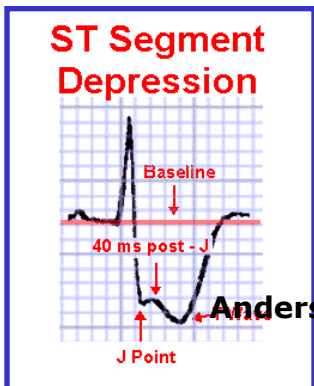
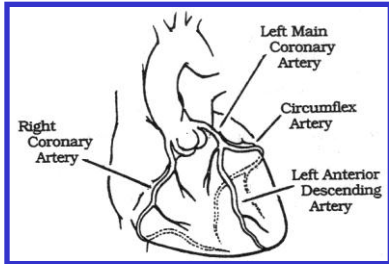

Effekter av dieslavgaser vid stabil kranskärlssjukdom

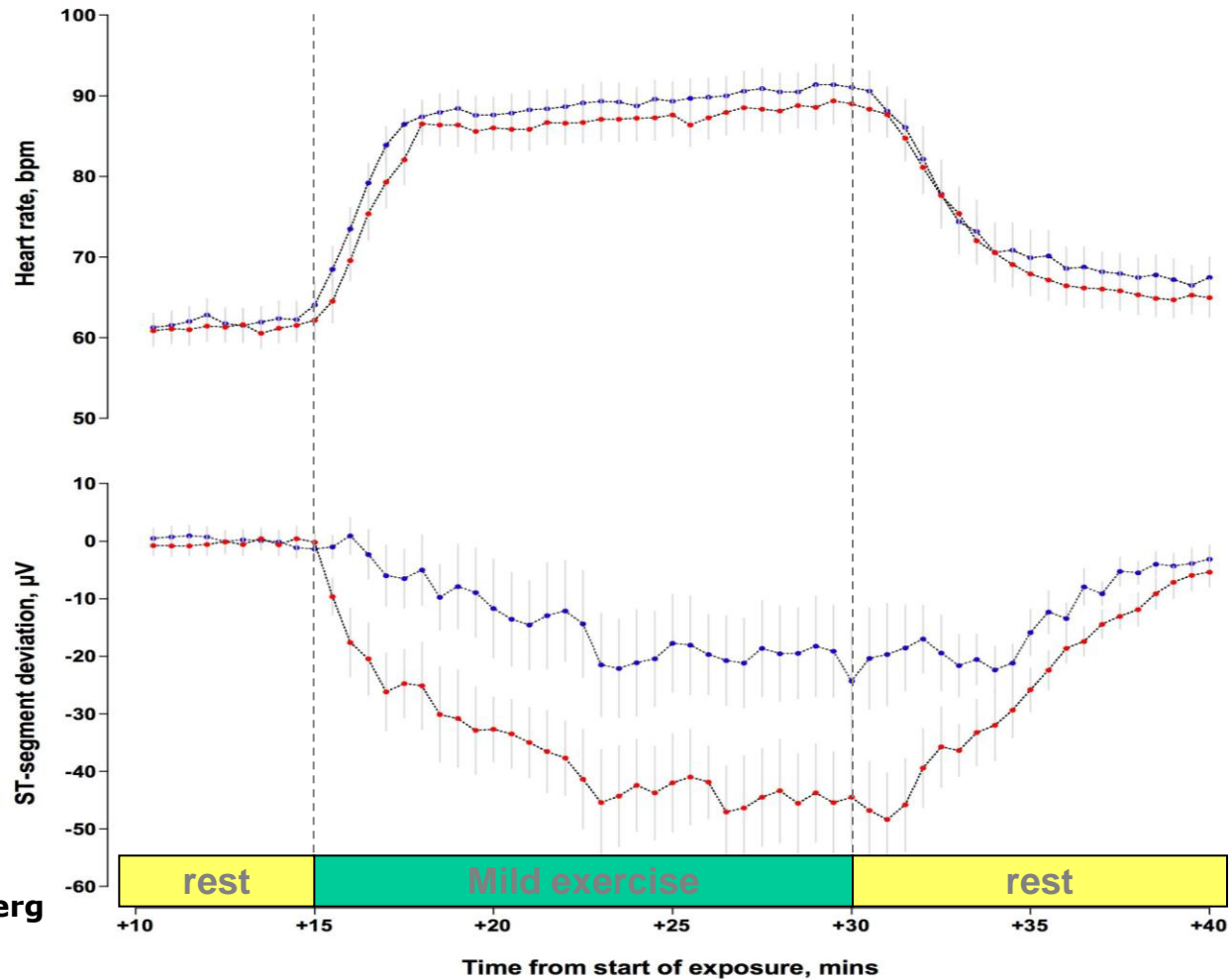
- 20 män
- Kranskärlssjukdom som behandlats med ballongsprängning – stabil sjukdom
- Ingen diabetes
- Ingen hjärtsvikt
- Normalt arbetsprov
- Inga symtom
- Maximal skyddande behandling

Ansträngingsutlösta EKG-förändringar ökar under dieselexponering

Anders Blomberg

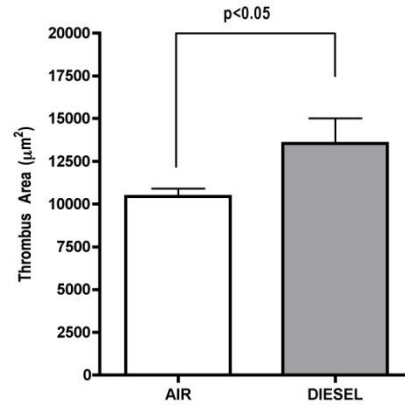

Blodproppsbildning *ex vivo*

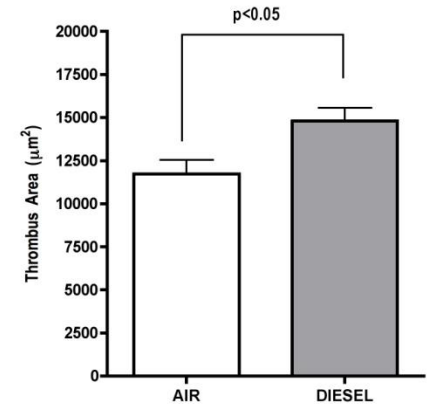

Low Shear Chamber

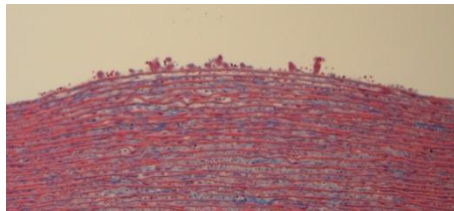
2 HOURS

6 HOURS

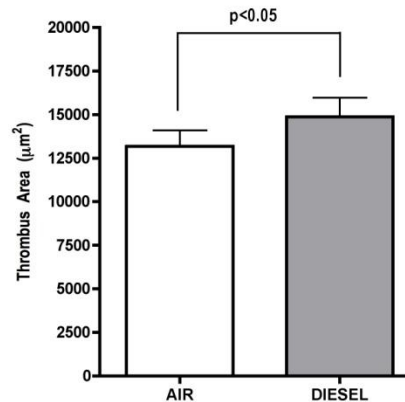

Luft

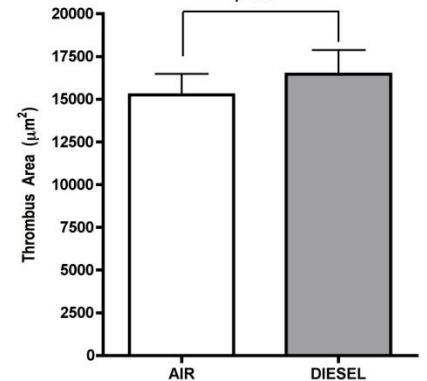

High Shear Chamber

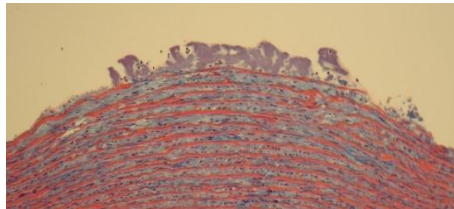
2 HOURS

6 HOURS

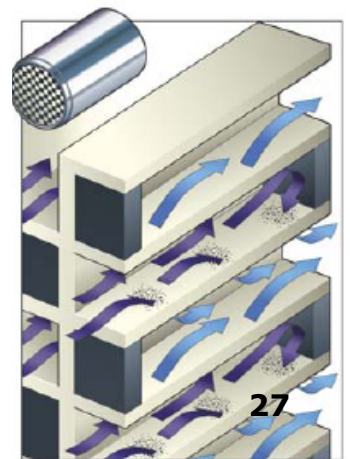
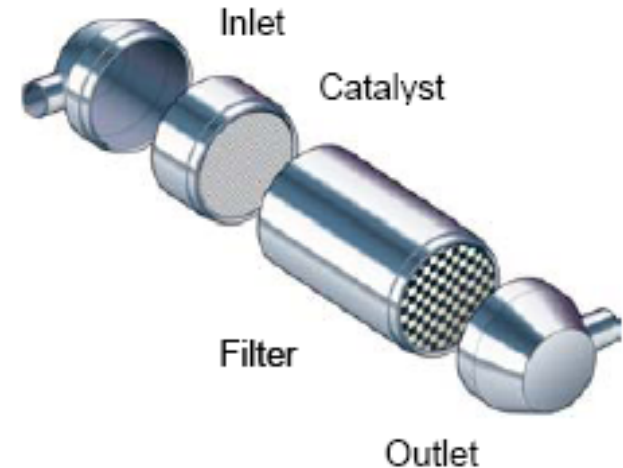

Diesel

Kan ett avgasfilter skydda mot de skadliga effekterna?

- Luft
- Dieselavgaser
- Dieselavgaser + filter
- 16 friska individer
- Utvärderas med kärlstudier

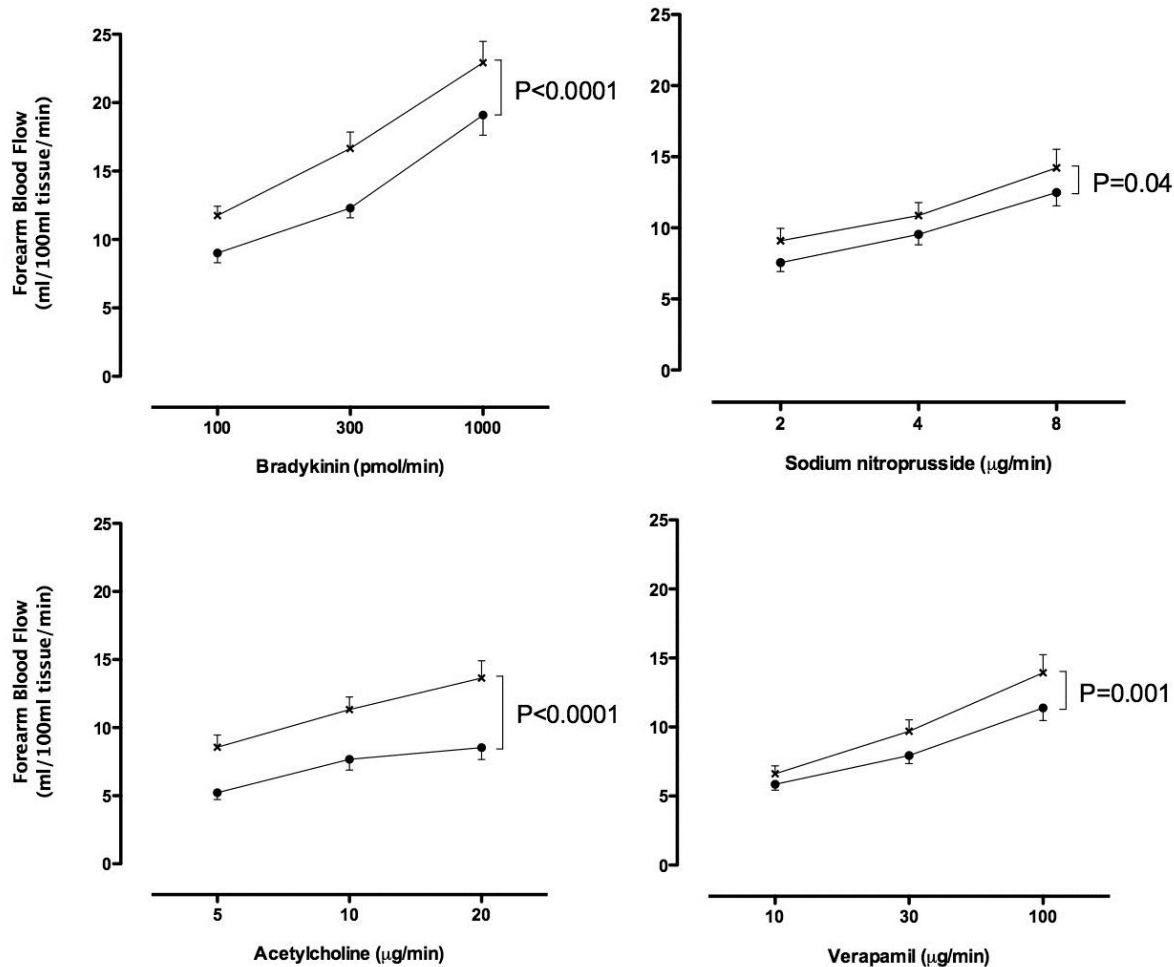

Avgasfilterstudien

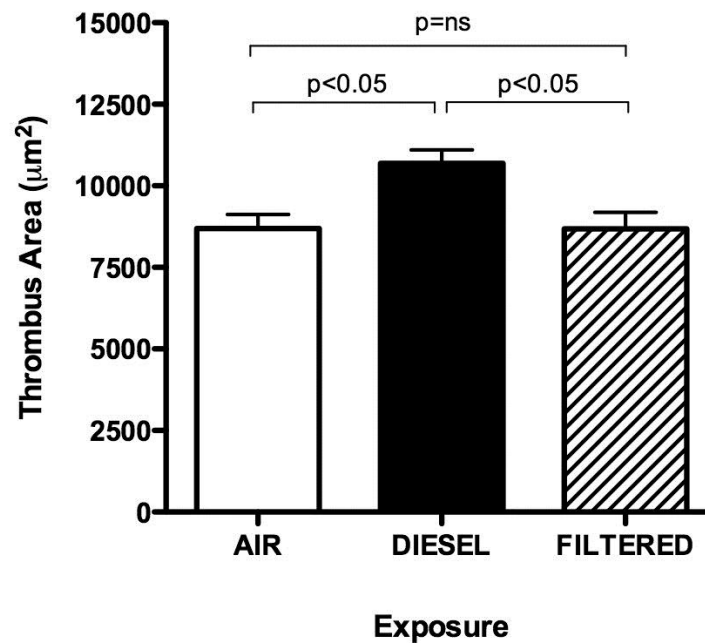
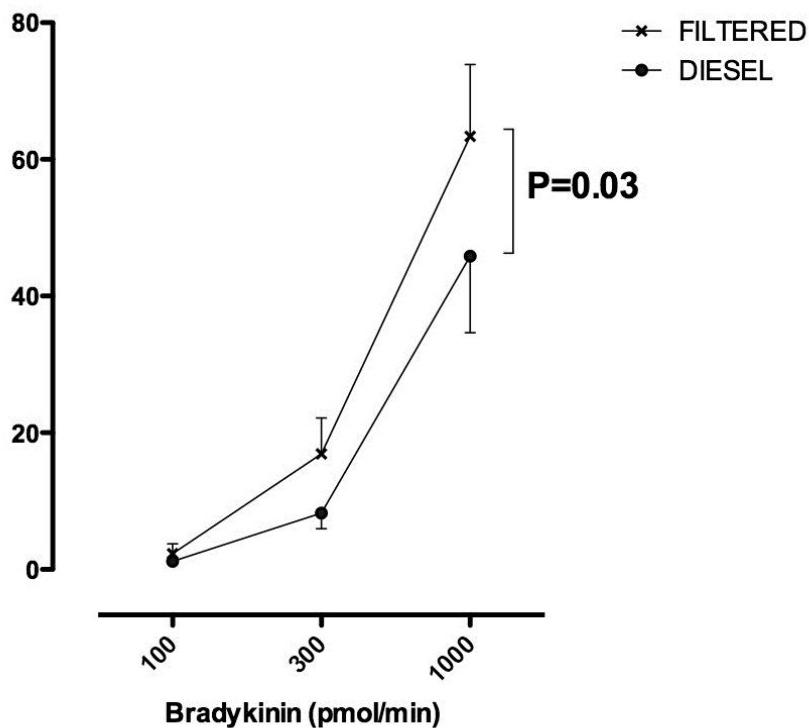
DIESELAVGASER vs. FILTERERADE DIESELAVGASER

Endothelium-dependent

Endothelium-independent

Positiv effekt av avgasfilter

Anders Blomberg